

Kaasboerderij De Brienenshof in Cothen verkaast 150.000 liter melk en heeft een eigen winkel. Maas en Gea Merkens kiezen in hun bedrijf met negentig koeien voor optimaliseren boven uitbreiden. 'Wij houden van een showkoe, als ze maar wel veel melk geeft.'

Wegwijzers met 'Kaasboerderij De Brienenshof', een aantal parkeerplaatsen voor het erf en bordjes die bezoekers de winkel in loodsen. Het is een niet alledaags verschijnsel bij het betreden van een boerenerf. Toch is het fenomeen herkenbaar voor veehouders die hun eigen product aan de man moeten brengen, zoals Maas (47) en Gea (44) Merkens-Hamoen uit het Utrechtse Cothen.

Het echtpaar runt samen met de kinderen en de moeder van Gea de boerderij en kaasmakerij met een omvang van ongeveer negentig koeien en een melkquotum van 850.000 kilogram. 'Jaarlijks verkazen we 150.000 liter melk en we verkopen dit allemaal vanuit de eigen winkel', vertelt Gea. 'We maken twee tot drie keer per week kaas van de ochtendmelk. In totaal gaat het daarbij om ongeveer drieduizend liter per week. De winkel is drie dagen 's morgens en drie dagen de gehele dag open. Om alles rond te zetten maken we wel gebruik van wat externe arbeid.'

Terwijl Gea weer een keer naar de winkel loopt om een klant te helpen vertelt Maas verder. 'In 1988 zijn we met het kaasmaken begonnen. We runden het

bedrijf samen met de ouders van Gea en hadden arbeid over. Die tijd konden we hiermee prima opvullen.'

Preciezer melken

Op dit moment loopt de winkel naar volle tevredenheid en wordt het assortiment regelmatig uitgebreid met niet-zuivelproducten uit de streek. Met andere zuivelproducten dan kaas profileert De Brienenshof zich echter niet. 'Wij maken wel eens yoghurt of boter, maar

Gea en Maas Merkens: 'Mensen komen speciaal voor onze kaas naar de winkel'

daar gaat eigenlijk te weinig melk in. Voor een kilo kaas heb je negen liter melk nodig. Dat schiet tenminste op', stelt Maas. 'Het hele proces van de winkel kost veel tijd maar is wel ontzettend leuk. Mensen komen speciaal voor jouw kaas naar de winkel. Daarbij moet de kaas natuurlijk echt goed zijn, maar de sfeer in de winkel is nog belangrijker.' Jaarlijks brengt de zuiveltak na aftrek van alle kosten ongeveer tien cent per verkaaste liter melk op. In de winkel kost jong belegen kaas € 7,25 en belegen kaas € 8,45 per kilo. 'Het maken van kaas is niet zo makkelijk als vaak wordt gedacht', stelt Maas. 'Je moet preciezer melken. Ik ben een half uur tot een uur langer bezig wanneer de melk bestemd is voor het maken van kaas. De melk wordt niet gepasteuriseerd en moet dus echt honderd procent zijn.' Wie denkt te maken te hebben met mensen die meer tijd aan zuivel dan aan

de koeien besteden vergist zich flink. 'De koeien gaan voor de winkel', vertelt Maas zelfverzekerd en zijn ogen beginnen te glimmen. 'Wij zijn enorme liefhebbers, houden van mooie koeien en zijn er veel tussen te vinden. Als het bedrijf zo groot moet worden dat een dier een ding wordt, stoppen wij met melken. Ik heb altijd gezegd dat honderd koeien het maximum is. Wij willen van elke koe kunnen genieten.'

Voorselectie EK

De koeien krijgen een gemengd rantsoen met kuilgras, snijmais, aardappelpersvezels, soja en tarwe en daarnaast krachtvoer in de melkstal. Dit resulteert in een hoge productie. Het rollend jaargemiddelde ligt met een leeftijd van 5.02 jaar op 10.060 kg melk met 4,18% vet en 3,38% eiwit. 'En die productie kan nog wel verder omhoog', stelt Maas. 'Als ik zie wat het bovenste kwart van de veestapel nu geeft, dan kan

een grote, ruime koe met platte botten en een goed gevormd kruis. Een koe moet scherp van boven en breed van onder zijn. Ze moet veel melk geven, liefst met behoud van gehalten. Op het gebied van uiers en benen willen we niets toegeven.' In het afgelopen jaar werden er bij Merkens twee koeien met excellent ingeschreven. Ze zijn al jaren trouwe inzender op de fokveedag in Hoornaar en namen vier keer deel aan de NRM. 'Markerdochter De Brienenshof Sophie 266 werd vorig jaar derde in haar rubriek op de NRM en heeft zelfs in de voorselectie voor het Europees kampioenschap gezeten. Dat is natuurlijk geweldig. Wij houden van keuringen en van een showkoe, als ze maar wel veel melk geeft.'

Dertig Lord Lily's

Merkens gebruikt veelal de wat oudere en betrouwbare stieren. 'Je gaat in de fokkerij het snelst vooruit als je zo min mogelijk fout doet.' In de stierkeuze krijgt Maas advies van paringadviseurs Peek en Van der Kroon. De stieren die nu gebruikt worden zijn onder andere Lightning, Talent, Olympic, Ford, Zesty, Orcival, Garrison en Lord Lily. Met name over laatstgenoemde is Maas erg enthousiast. 'We hebben dertig Lord Lily's van klein tot groot in de stal lopen en er zitten nog zeker twintig rietjes in het vat. Lord Lily is de beste Blackstarzoon die ik ken en hij sluit aan bij ons fokdoel. Hij vererft platte botten, een breed en hellend kruis, een goede uiergezondheid en een prettig karakter.' In de stal zoekt Maas direct naar zijn favoriete Lord Lilydochter. 'Dit is De Brienenshof Wijntje 174, tien jaar oud, ingeschreven met 88 punten en ze heeft tot nu toe bijna 73.000 kilogram melk gegeven. Daarnaast hebben we haar twee keer mee naar de NRM genomen. Dat is toch genieten zo'n koe.' Voor de toekomst hebben Maas en Gea zich voorgenomen eerst alles te optimaliseren voordat ze gaan uitbreiden. 'We bouwen nu een kleine potstal, de ventilatie moet nog verbeteren, er moet een roosterschuijven komen en de jongveehuisvesting moet beter. We hebben het druk met de koeien en de winkel, maar doen alles met elkaar. Iedereen kan hier ook eten koken, het is net wie het eerste tijd heeft. Wij geloven in een gezinsbedrijf.'

Florus Pellikaan

Boter, kaas en mooie koeien

Maas Merkens: 'Van hoogproductieve koeien kunnen en wij gewoon meer genieten'

dat straks ons gemiddelde worden. We leren wat betreft voeding en huisvesting steeds meer, dus we zijn zeker nog niet aan de top. Bij een hoge productie vraagt een koe meer aandacht, dat is de consequentie, maar wij vinden dat niet erg. Wij hebben liever 80 koeien die 12.000 liter geven dan 120 koeien die 8000 liter geven. Van hoogproductieve koeien kunnen wij gewoon meer genieten. Als een koe veel melk geeft insemineer ik haar ook niet zo snel. We hebben melkkoeien en geen kalkkoeien. Het afkalven is een slijtageslag voor een koe. We willen persistente koeien fokken. Problemen zijn namelijk bijna altijd rond het kalven.' Op de vraag naar het fokdoel hoeft Maas niet lang na te denken. 'Wij streven naar

Van favoriet Lord Lily lopen op De Brienenshof dertig dochters van verschillende leeftijden. Van links naar rechts: de driejarige Nelly 284, de één week oude Wijntje 285 en de tienjarige Wijntje 174

